

Noregs vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Bergen, 12. februar 2020
Dok.ref: 48977-503-7640370.1
Saksansvarlig advokat:
Hugo P. Matre

ANMODNING OM UTTALELSE OM AMS-GEBYRER

1. INNLEDNING

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) har avgitt en uttalelse om "Gebyr for manuell avlesning av AMS-målere" 15. februar 2019, sist oppdatert 31. oktober 2019 ("Uttalelsen"). Det har i ettertid oppstått en del spørsmål vedrørende tolkningen av uttalelsen og regelverket.

Uklarhetene har ledet til en rekke tvister mellom nettselskap og strømagabonnenter. Vi anmoder om at NVE publiserer en tolkningsuttalelse som kan klargjøre direktoratets tolkning av regelverket på nedenstående punkter.

2. AVLESING AV AMS-MÅLERE UTEN AKTIV KOMMUNIKASJONSENHET

Avregningsforskriften § 3-3 annet ledd lyder:

"Alle målepunkter skal avleses minimum én gang i kalenderåret."

Enkelte nettselskap gjør gjeldende at nettselskapet selv plikter å foreta avlesningen. Det fremstår imidlertid som en misforståelse av avregningsforskriften § 3-3 første ledd:

"Nettselskap har ansvar for at innmating og uttak av kraft i målepunkt blir målt og avlest."

Formuleringen "har ansvar for" pålegger bare nettselskapet å besørge avlesning. Nettselskapet kan typisk overlate til kunden å foreta avlesningen. Vi oppfatter også Uttalelsen slik:

"Det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre at avregningen blir korrekt. Nettselskapet kan i denne sammenheng beslutte at det er behov for å reise ut til kunder og lese av måleverdier."

Det følger implisitt av avregningsforskriften § 3-3 første ledd at nettselskap ikke er forpliktet til å skifte ut gamle strømmåler med AMS-måler uten kommunikasjonsenhet for kunder

med fritak, jf. brev fra Olje- og energidepartementet 14. november 2019 ref. 19/33. Nettselskapet kan således videreføre praksis fra tidligere år med gamle strømmålerne og la kundene foreta avlesning.

Også Standard Nettleieavtale § 5-2 annet ledd bygger på en forutsetning om at nettselskapene ikke har plikt til å foreta avlesning selv, men kan overlate dette til kunden:

"Ved selvavlesning skal kunden så vidt mulig foreta avlesning og underrette nettselskapet i samsvar med de frister som er oppgitt av nettselskapet."

Spørsmålet om kunder kan foreta avlesninger selv, har stor betydning for fastsettelsen av gebyret nettselskapene pålegger abonnenter med gammel strømmåler eller AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet. Avlesningsgebyret for manuell strømmåler består i vesentlig grad av kostnader til personell som foretar kontrollavlesning. Det er i ferd med å utvikle seg en praksis hvoretter gebyret beregnes ut fra om det er foretatt kontrollavlesning. Til illustrasjon har Agder Energi Nett vedtatt å ikke reise ut til alle abonnenter som har AMS-måler uten kommunikasjonsenhet, men lar kunden selv foreta avlesningen slik bransjepraksis har vært i mange år. Agder Energi Nett krever bare betaling dersom særskilte omstendigheter gjør det nødvendig å foreta kontrollavlesning. Denne praksisen er dessverre foreløpig ikke gjennomført konsekvent hos alle nettselskap.

Mange kunder som har fått fritak basert på innsendt dokumentasjon etter måle- og avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b, opplever kontrollene og tilhørende kostnader som belastende, og ønsker å videreføre praksis fra tidligere år hvor avlesning ble foretatt av abonnenten. Enkelte nettselskap hevder imidlertid at det ikke er mulig å la kundene foreta avlesning, fordi nettselskapet er pålagt å selv foreta kontrollavlesning av strømmålere uten kommunikasjon. Det er ikke korrekt slik både avregningsforskriften § 3-3 første ledd og Uttalelsen fra NVE viser. Slik vi tolker disse kildene kan nettselskapene beslutte at det skal foretas kontrollavlesning dersom omstendighetene tilsier at det er behov for det, men det er en individuell vurdering og ikke en mekanisk plikt.

Normalt vil et besøk hos kunden ikke frembringe annen informasjon enn det som kan innhentes av kunden selv. Det tilsier at det normalt ikke vil være behov for kontrollavlesninger, med mindre forbruket fremstår som atypisk. Dersom nettselskapets formål er å kontrollere eget måleutstyr, følger det av Standard nettleieavtale at kostnaden ikke skal belastes kunden. Standard nettleieavtale § 5-3 tredje ledd første punktum lyder:

"Den som forlanger måleutstyret kontrollert, dekker kostnadene ved kontrollen."

Tilsvarende følger av kontrollforskriften § 17-4 første ledd bokstav a og b:

"§ 17-4. *Betaling for andre netttjenester*

Nettselskapet skal fastsette og kreve inn betaling som dekker

- a) kostnadene ved endring av eksisterende nettanlegg som utløses av andre enn nettselskapet,
- b) kostnadene når kunden ber om tjenester som normalt ikke kan forventes levert"

Det vil lette kommunikasjonen mellom nettselskapene og abonnentene, og ikke minst forebygge misforståelser, dersom NVE avgir en uttalelse og presiserer hvilket ansvar som følger av avregningsforskriften § 3-3 første ledd: Nettselskapene har ikke plikt til selv å foreta årlig kontrollavlesning av AMS-måler uten kommunikasjonsenhet, men selskapene kan foreta kontrollavlesning hos kunden dersom omstendighetene tilsier at det er behov for kontroll.

3. BEREKNING AV GEBYRET

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 fastsetter at tariffen for særskilte tjenester ikke skal omfatte mer enn kostnaden forbundet med tjenesten.

"§ 17-6. Tariffering av særskilte tjenester

Nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten."

I Uttalelsen fremheves at når nettselskapet krever et slikt gebyr, skal gebyret være likt for alle kunder som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet. Dette prinsippet for utforming av tariffer er basert på en forutsetning om at det påløper faste og variable kostnader for alle som omfattes av tariffen.

Faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold av løsning for profilmålere skal ikke dekkes gjennom avlesingsgebyret. Kunder som forestår avlesning selv kan derved være i en situasjon hvor det ikke foreligger kostnader utover forhold som inngår som en del av nettselskapets ordinære måle- og avregningsansvar. Det foreligger ikke særskilte tjenester i henhold til kontrollforskriften § 17-6.

Mye tilsier at det ikke er grunnlag for særskilt gebyr i det hele tatt. Avlesning av strømmålerne hos kundene inngår som alminnelig utgangspunkt i ordinær drift. Kontrollforskriften angir hvilke kostnader som inngår i de ordinære tjenester.

"§ 1-3. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

...

Kundespesifikke kostnader: Kostnader knyttet til kundehåndtering, herunder måling, avregning, fakturering, tilsyn mv."

§ 14-2. Utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet

I distribusjonsnettet skal kunder uten effektavregning avregnes etter et fastledd og et energiledd, slik at:

- a) fastleddet dekker kundespesifikke kostnader og en andel av de øvrige faste kostnadene i nettet.

Det er etter hvert svært mange personer som har fritak for AMS-måler med kommunikasjonsenhet. Manuelle avlesninger var eneste alternativ og kostnadene inngikk i fastleddet når regelverket ble vedtatt. Reglene er ikke endret på dette punkt. Manuelle avlesninger er fortsatt det naturlige alternativ for de mange med fritak og for kunder som ikke har skiftet måler av andre grunner. Omfanget av manuelle avlesninger som inngår i

ordinær drift og det forhold at fritak er en regulær situasjon etter måle- og avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b, taler for at utgifter til avlesning inngår i fastleddet også når kunden har en gammel strømmåler eller en AMS-måler uten kommunikasjonsenhet. En kundespesifikk kostnad som inngår i fastleddet er allerede dekket inn av nettselskapet og kan ikke samtidig kreves vederlag for gjennom gebyr for særskilt tjeneste.

Som nevnt i Uttalelsen følger det av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 at nettselskapene på forespørsel plikter å gi kunder informasjon om beregningsgrunnlaget for egne tariffier innen rimelig tid. Denne plikten gjelder også for gebyret for manuell strømvlesning.

Vårt inntrykk er at en del nettselskap ikke vurderer om det er kostnader som tilsier at det skal ilegges gebyr – i hvert fall kommuniseres det ikke klart til kunder hva som begrunner gebyret i det enkelte tilfellet. Det er derfor ønskelig at NVE presiserer når det kan avkreves gebyr og hvilken informasjon som må formidles til kunde.

4. FLERE MÅLERE

En del abonnenter har flere målere. Det kan være knyttet til ulike forhold som f.eks. en kårstue på eiendommen, utleieenheter eller oppdelt bebyggelse. Tariffene er basert på gjennomsnittbetraktninger som forutsetter at det gjennomgående forekommer samme type kostnader for kunder, om enn i variabel grad. Denne forutsetningen slår vanligvis ikke til når det er flere målere på samme eiendom. Kontrolløren vil i slike tilfelle foreta én reise og avlese alle målerne samtidig.

Situasjonen med flere målere er omtalt i Uttalelsen:

"Dersom én kunde har flere målere, kan nettselskapet kreve gebyr per måler. Merk at dette ikke er til hinder for at nettselskapet velger å redusere gebyret i tilfeller der målerne kunden har er på samme adresse."

En del nettselskap legger fullt gebyr per måler rent mekanisk. Det er i strid med forutsetningene for gjennomsnittsberegningene som ligger til grunn for fastsettelsen av tariffene. Videre foretas heller ikke den vurdering av enkelttilfelle slik Uttalelsen forutsetter.

Vi anmoder om at NVE gir en tydeligere retningslinje for når det ikke skal ilegges gebyr per måler på samme eiendom. Det er behov for en slik uttalelse for å sikre at gebyrordningen ikke anvendes i strid med forutsetningene.

5. AVSLUTNING

Vi er oppmerksom på at NVE arbeider med nye forskrifter om illeggelse av gebyr. Vi ber om å bli kontaktet når forslaget til nye forskrifter sendes på høring.

Ettersom det pågår en rekke gebyrsaker rundt om i hele landet, er det behov for en klargjørende uttalelse om dagens rettstilstand allerede nå. En slik uttalelse vil bidra til å redusere konfliktnivået og forebygge flere prosesser mellom nettselskapene og deres kunder.

Som nevnt innledningsvis anmoder vi om at NVE publiserer en tolkningsuttalelse som kan klargjøre direktoratets tolkning av regelverket. Slik vi oppfatter kommunikasjonen mellom involverte parter i administrative klager, samt saker for nemnder og domstoler, er det noen hovedpunkter som er særlig viktig å klargjøre:

- Nettselskapene er ikke pålagt å skifte ut måler hos kunder som har fritak fra AMS-måler med kommunikasjonsenhet.
- Nettselskapene er ikke pålagt å sende ut personell for å lese av strømmen hos kunder som ikke har AMS-måler med kommunikasjonsenhet.
- Nettselskapene har ikke adgang til å kreve gebyr for avlesning med mindre de faktisk drar ut til kunden.
- Som monopolbedrift plikter nettselskap å påse at krav på betaling er kostnadsbasert og at særskilte gebyr begrenses til reelle særskilte tjenester.

Det er også en del andre forhold som skaper strid i praksis. Kan nettselskap forhåndsfakturere for kostnader, eller er det adgang til å gjennomfakturere ved at nettselskap ilegger gebyr som regnes inn i prisen fra kraftleverandøren? Det er ønskelig at NVE også uttalelser seg om nettselskapenes rammer for fakturering av kunder.

Vennligst ta kontaktet om det er spørsmål til ovenstående.

Med vennlig hilsen

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

Hugo P. Matre

Partner PhD (H)

HUGO.MATRE@SCHJODT.COM